

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı: 35964878.610.01/ 130847
Konu: Soru Önergesi (7/2612)

23/6/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.03.2016 tarihli ve 24923 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Batman Milletvekili Ayşe ACAR BAŞARAN' ın, Ilısu Barajı ve HES Projesinin son durumuna ilişkin, 7/2612 esas numaralı yazılı soru önergesi, Bakanlığımca incelenmiş olup, cevabi yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK:

Cevabi Yazı (2 sayfa)

**BATMAN MİLLETVEKİLİ AYŞE ACAR BAŞARAN'IN
7/2612 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. *Ilısu Barajı ve Hidroelektrik Santrali Projesi hangi aşamadadır? Baraj gövde ve HES inşaatının ne zaman bitmesi planlanmaktadır? Su tutmaya ne zaman başlayacak ve ne zaman bitmiş olacaktır?*

SORU 2. *Şu an Ilısu Projesi'nde hangi şirketler yer almaktadır? Konsorsiyum içinde hangi şirketler bulunmaktadır?*

SORU 3. *Ilısu Projesinin etkileyeceği köylerde yeniden yerleşim faaliyetlerinin yüzde kaçı tamamlanmıştır? Kamulaştırma hangi usulle yapılmaktadır? Ilısu köyünün dışında başka yerleşim yerlerinden göç edenler oldu mu?*

SORU 4. *Ilısu projesinden kapsamında Irak ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi hükümetleri ile anlaşmalar var mı? Var ise içeriği nedir? Su tutma döneminde Dicle nehrinden Irak'a bırakılacak suyun debisi ne olacaktır? Dicle havzasında bütün sulama projeleri tamamlandığında Dicle Nehri'nden yılda ne kadar su miktarı sulama için kullanılacaktır?*

SORU 5. *Baraj projesi nedeniyle yıllardır bölgede hiçbir çalışma yapılamadığı için bölge halkı işsizlik ve yoksulluk ile uğraşmak zorunda bırakılmıştır. Bu kapsamda bölge halkı için ne tür istihdam politikaları düşünülmektedir?*

SORU 6. *Farklı kaynakların dediğine göre en az 10 bin ile 14 bin yıl öncesinden bugüne kalan, Alacahöyük'ten 4000 yıl önce kurulmuş olan ilk tarım toplumundan kalan izleri su altında bırakacak olan Ilısu barajının ömrü ne kadar olacaktır? Ekonomik işletme süresi 70 yıl geçiyor mu? Dicle Nehri'nin yıllık sedimantasyon oranını açıklar mısınız?*

SORU 7. *Ayrıca Ilısu Projesi sosyal yaşamı ve tarih boyunca hep ezilmiş Ezidi halkından geriye kalan köylerin bir kısmını da yok edecektir. Bu tahribatın boyutlarını ve bölgede endemik olan türlerle ilgili çalışmalarınız var mı?*

CEVAP 1-7. *Ilısu Barajı ve HES Projesi kapsamında inşaat faaliyetleri hızla sürdürülmekte olup yaklaşık %80 mertebesinde fiziksel gerçekleştirme sağlanmıştır. 2016 yılı sonu itibarıyla baraj inşaatının tamamlanması hedeflenmektedir. Enerji maksatlı inşa edilen, temelden 135 metre yüksekliğindeki Ilısu Barajı, 1200 MW kurulu güçte yılda 4 milyar 120 milyon KWh enerji üretecektir. Planlama aşamasında, barajların ekonomik analiz hesaplarında genel olarak 50 yıl esas alınmakla birlikte, büyük barajların ekonomik işletme ömürleri 100 yılı aşmaktadır. Ilısu barajının toplam hacmi 10.410 hm³ olup, Dicle Nehrinden gelen sedimentin önemli bir kısmını (%91) rezervuarında tutacaktır. Ilısu Barajı yerinde gözlemlenen sediment verimi 485 ton/yıl/km² olup barajlar boyutlandırılırken sediment miktarı da göz önünde bulundurularak ölü hacim bırakılmaktadır.*

6200 sayılı Kanunla kurulmuş Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, görevlerini yerine getirebilmek için gerekli olan her türlü taşınmaz mal ve su kaynaklarını kamulaştırma yetkisine sahiptir. Proje kapsamında kamulaştırma faaliyetlerinde; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun âmir hükümleri doğrultusunda malikler ile öncelikle uzlaşarak satın alma yöntemi uygulanmaktadır. Uzlaşma olmaması halinde taşınmaza ait bedelin tespiti ve İdaremiz adına tescili için Asliye Hukuk Mahkemeleri'ne müracaat edilmektedir.

Ilısu Barajı maksimum su kotuna göre Mardin, Şırnak, Siirt, Diyarbakır ve Batman illerinde toplam 1 ilçe (Hasankeyf), 27 köy ve 42 mezranın yerleşim yeri etkilenmektedir. 5543 sayılı İskân Kanunu gereği Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 2008 ve 2009 yıllarında

tüm köylerde devlet eliyle iskân duyuruları yapılmış ve müracaat olmamıştır. Ancak Mardin ili, Dargeçit ilçesi, Ilısu köyünde *Başbakanlık Makamı Olur'u* ile kamu binaları, sosyal donatılar, altyapı, çevre düzenleme işi ile 48 adet konut ve besi ahır TOKİ Başkanlığınca tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir.

Fiziksel iskân kapsamında ise; Batman ilinde talepte bulunan 6 köyde (*Çayüstü, Suçeken, Kaşüstü, Işıkveren, İncirli ve Irmak*), Siirt ilinde talepte bulunan 3 köyde (*Çeltikbaşı, Sağlarca, Demirkaya*) ve Mardin ilinde talepte bulunan Ilısu köyünde Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yeni yerleşim yerleri seçilmiş olup imar planı çalışmaları devam etmektedir.

Şırnak ilinde talepte bulunan Koçtepe köyü için seçilen yeni yerleşim yerinde parselasyon planları yapılmış ve 126 hak sahibi aileye arsaları teslim edilmiştir. Ayrıca, kamu binaları, sosyal donatılar, altyapı ve çevre düzenleme işi tamamlanmıştır. Hak sahipleri tarafından kendi konutlarının yapımı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığından kredi talep edilmiş olup 2016 yılı içerisinde konutların yapımına başlanacaktır.

15-17.05.2014 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen *Irak-Türkiye İkili Su Toplantısı* tutanağında mevcut olan Ilısu Barajının su tutmasından 6 (altı) ay önce yazılı olarak tarafımızca bilgilendirilme yapılması ve su tutma planının Irak tarafına sunulması konusunda gerekli bilgi verileceği belirtilmiştir. Kuruluşumuzca 21.10.2014 tarihinde ihalesi yapılan "*Dicle Alt Havzası Master Plan Raporu Hazırlanması*" işi kapsamında Dicle Nehri ve yan kollarından sulama için kullanılacak su miktarı belirlenecektir.

Ilısu Barajı ve HES Projesi, halen devam etmekte olan inşaat faaliyetleri ile yaklaşık 4.000 kişiye istihdam imkânı sunarak aileleri ile birlikte yaklaşık 28.000 kişinin geçim kaynağı olmaktadır. Baraj inşaatının tamamlanmasının ardından da işletme, bakım-onarım ve enerji üretimi olmak üzere 400 kişiye devamlı istihdam imkânı sağlanacaktır. Ayrıca Ilısu projesi sayesinde, hemen mansabında yer alan sulama ve enerji maksatlı Cizre Barajının yapımı mümkün hale gelecektir. 240 MW kurulu güce sahip olacak ve yılda 1.1 milyar kWh elektrik üretecek Cizre barajı ile toplamda 121 000 hektar alan suya kavuşacaktır. Söz konusu proje hayata geçirildiğinde Ilısu barajı ile birlikte yaklaşık 7.000 ailenin doğrudan istihdamı sağlanmış olmakla birlikte, bölgedeki sosyal ve ticarî hayatın canlanmasına da önemli katkılarda bulunacaktır.